

for a living planet

WWF Suomen kanta Metsä-Lapin hakkuisiin

7.2.2007

Tausta kannanotolle

Metsähallitus on toteuttanut hakkuita vuodenvaihteessa 2006–2007 ns. Metsä-Lapissa metsissä, joista on syntynyt kiistaa erityisesti siksi, että metsät ovat varsin luonnontilaisia. Hakkuiden on esitetty vaarantavan metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamista, erämaiden säilymistä sekä metsien monikäyttöä, etenkin poronhoitoa ja luontomatkailua. Myös metsien uudistuminen katsotaan epävarmaksi, sillä hakkuut ovat osittain ulottuneet korkealla sijaitseviin metsiin.

Metsähallituksen käsityksen mukaan hakkuita toteutetaan talousmetsissä, joissa toimitaan luonnonvarasuunnitelman, paikallisen osallistavan suunnittelun ja ympäristöoppaan periaatteiden mukaisesti.

Metsiensuojelun laatu ja määrä Pohjois-Suomessa

Pohjois-Suomen valtionmaiden vanhojen metsien monimuotoisuuden turvaamista parannettiin viimeksi helmikuussa 2006, jolloin [WWF:n ja Metsähallituksen ns. dialogi-prosessissa](#) saavutettiin ratkaisu, jonka mukaan Metsähallitus jättää pysyvästi metsätaloustoimien ulkopuolelle yhteensä noin 55 000 hehtaaria vanhoja metsiä Kainuussa, Pohjanmaalla, Koillismaalla sekä Inarin eteläpuolisessa Lapissa. Tällä päätöksellä ratkaistiin vuoden 1996 vanhojen metsien suojelupäätöksestä jäänyt erimielisyys. Vuoden 1996 suojelupäätös ei sisältänyt kohteita Metsä-Lapissa, koska tarkastelualue ulottui Metsä-Lapin etelärajalle.

Dialogi-prosessin päätös lisäsi jonkin verran metsien suojelua myös Metsä-Lapissa. Koska tällä alueella todettiin kuitenkin olevan myös suojelun ulkopuolella suhteellisen luonnontilaisia vanhoja metsiä, lupasi Metsähallitus selvittää suojeluverkon kattavuutta ja mahdollisia puutteita ennen metsätaloudellisten toimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta.

[Metsähallitus julkaisi joulukuussa 2006 selvityksen](#) (Metsä-Lapin...2006), jonka mukaan Metsä-Lapin kasvillisesta metsämaasta noin 43 prosenttia on tällä kasvillisuusvyöhykkeellä suojeltu. Lakisääteisesti kasvillisesta metsämaasta on suojeltu 465 200 hehtaaria ja Metsähallituksen omin päätöksin on lisäksi suojeltu 35 500 hehtaaria. Ns. Pohjois-Suomen dialogin tarkastelualueella eli Muonion, Kittilän, Sodankylän, Savukosken ja Sallan pohjoisosissa on metsämaasta suojeltu noin 40 prosenttia. Kitu- ja joutomaat ovat myös pääsääntöisesti metsätaloudellisten toimenpiteiden ulkopuolella, joten Metsä-Lapin valtion mailla varsinaisen metsänhoidon piirissä on noin 37 prosenttia (362 700 ha) metsämaasta.

WWF Suomi on tutustunut Metsähallituksen selvitykseen, joka on asiantuntevasti laadittu. Selvitys vahvistaa aikaisempien selvitysten tulosta siitä, että metsiensuojelun määrä Metsä-Lapin kasvillisuusvyöhykkeellä on korkea. Metsähallituksen selvityksen laadullinen tarkastelu suojeltujen metsien iästä, puustotilavuudesta ja lahopuumäärästä sekä suojelun jakaantumisesta kasvupaikoittain, korkeustasoittain ja puulajeittain kertoo myös suojeluverkoston kattavuudesta. Lajitason tarkastelua Metsähallituksen selvitykseen ei liittynyt.

for a living planet

Lisäsuojelun tarve Metsä-Lapissa luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta

WWF Suomi katsoo, että Metsä-Lapin suojeluverkoston riittävyttä arvioitaessa on syytä tarkastella asiaa sekä alueellisesta, kansallisesta että kansainvälisestä näkökulmasta. WWF Suomen käsityksen mukaan nykyisen suojeluverkoston voidaan sinällään olettaa turvaavan yleisesti metsälajiston säilymisen elinvoimaisena Metsä-Lapin kasvillisuusvyöhykkeellä. Lisäsuojelua tarvitaan kuitenkin suojeluverkon ulkopuolella sijaitsevien uhanalaisten lajien esiintymien turvaamiseksi riittävän elinvoimaisina. Erityistä huomiota tulisi myös kiinnittää sellaisten iäkkäiden metsien turvaamiseen, joissa esiintyy erityisen järeitä puita (yli 30 cm keskijäreys), sillä Metsä-Lapissa tällaisista metsistä yli puolet sijaitsee talousmetsissä.

Kansallisesti ja etenkin kansainvälisesti Metsä-Lapin vielä suojelemattomien lähes luonnontilaisten metsien merkitys näyttäytyy toisenlaisessa valossa. Luonnontilaisten metsien osuus on Suomessa kutistunut arviolta vajaaseen viiteen prosenttiin metsämaan pinta-alasta (Hänninen et al 2006) ja EU:n tasolla luonnontilaisia metsiä on jäljellä suhteellisesti ottaen vielä selvästi vähemmän. Luonnontilaisten metsien häviäminen on keskeinen ympäristöongelma kaikkialla maapallolla ja siksi laajojen luonnontilaisten alueiden säästäminen on yksi kansainvälisen luonnonsuojelupolitiikan painopisteistä.

WWF Suomi katsoo, että ympäristöministeriön on kiireesti toteutettava kansainvälisen biodiversiteettisopimuksen (CBD) suojelutyöohjelman päätöksen, Euroopan Unionin kestävä kehityksen strategian (2001) ja ns. Countdown 2010-hankkeen velvoitteet. Myös valtioneuvoston periaatepäätös joulukuussa 2007 Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategiasta vuosiksi 2006-2016 edellyttää Metsä-Lapin tilanteen arviointia. Tässä yhteydessä tulee arvioida Metsä-Lapissa suojelun ulkopuolella olevien laajojen, lähes luonnontilaisten metsien merkitys eo. velvoitteiden täyttämässä ja tarvittavilta osiltaan tehdä suojelua täydentäviä päätöksiä. Tärkeä tausta-aineisto tässä työssä on Greenpeacen, Luonto-Liiton ja Suomen luonnonsuojeluliiton raportti ([Metsä-Lapin suojelemattomat metsäerämaat 5/06](#)), jonka mukaan Metsä-Lapissa on vielä suojeluverkoston ulkopuolella laajoja, lähes täysin luonnontilaisia erämaisia alueita. Raportti esittelee kahdeksan valtion omistamaa aluetta Kittilässä, Sallassa, Sodankylässä ja Savukoskella, joiden suojelua pidetään tärkeänä.

Metsä-Lapin metsillä huomattava monikäyttömerkitys

WWF Suomi katsoo, että Metsä-Lapin suojeluverkoston ulkopuolisilla varsin luonnontilaisilla metsillä on myös merkittäviä monikäyttöarvoja, joita nykymuotoiset hakkuut uhkaavat. Merkittävät monikäyttöarvot tulee turvata nykyistä paremmin alla esitettävien keinoin:

Poronhoito

Metsä-Lappi kuuluu poronhoitoalueeseen ja alueen pohjoisin Lapin paliskunta on lisäksi saamelaisten kotiseutualueetta, jossa poronhoito on monille pääelinkeino ja osa saamelaisten kulttuuria, jota saamelaisten kotiseutualueella halutaan erityisesti vaalia.

Metsä-Lapin vanhoilla metsillä on tärkeä merkitys porojen talviravinnon, kuten lupon ja jäkälän lähteenä. Niihin kohdistuvat hakkuut vähentävät luppometsien määrää. Luppoa esiintyy yleensä kuusivaltaisissa, yli 100-vuotiaissa metsissä ja se on kevättalvella tärkeää porojen ravintoa.

for a living planet

WWF pitää erittäin tärkeänä, että Metsä-Lapin vanhoihin metsiin kohdistuvat hakkuut suunnitellaan tiiviissä yhteistyössä porotalouden ja saamelaisten edustajien kanssa tavoitteena aidosti yhteinen, dokumentoitu näkemys tärkeiden luppometsien säästämisestä sekä metsätaloudellisten toimenpiteiden sijoituksesta, ajoituksesta ja toteutustavasta. Tätä edellyttää myös poronhoitolaki sekä saamelaisia koskeva lainsäädäntö ja alkuperäiskansoja koskevat kansainväliset sopimukset.

Matkailu

Lapin luonto on keskeinen vetovoimatekijä kasvavalle ja yhä kansainvälisemmälle matkailulle. Luonnontilaisen kaltaisten metsien hakkuut voivat heikentää luontoon perustuvan matkailun edellytyksiä pirstoessaan maisemaa ja vähentäessään erämaisyyden tuntua.

Lapissa vuotuinen matkailutulo on ollut 2000-luvulla keskimäärin 400 miljoonaa euroa vuodessa, joka on noin neljä viidesosaa koko metsäsektorin arvonlisäyksestä Lapin metsäkeskuksen alueella. Lapissa matkailun välittömät työllistävät vaikutukset ovat noin 3 500 – 4 000 työpaikkaa eli suuremmat kuin metsäsektorin.

WWF Suomen näkemyksen mukaan myös matkailuelinkeinon näkemykset metsien hakkuisiin on otettava Metsähallituksen suunnitelmissa painokkaasti huomioon, pyrkien yhteiseen näkemykseen tärkeiden metsien säästämisestä hakkuiden ulkopuolella sekä metsätaloudellisten toimenpiteiden sijoituksesta, ajoituksesta ja toteutustavasta.

Korkeiden alueiden metsät

Metsälain (12§) mukaan valtioneuvosto voi määrätä suojametsäalueeksi alueet, joilla metsän säilyminen on tarpeen metsärajan alenemisen estämiseksi. Suojametsäalueella metsää tulee hoitaa ja käyttää erityistä varovaisuutta noudattaen ja siten, ettei toimenpiteillä aiheuteta metsärajan alenemista.

Metsähallitus on toteuttanut Metsä-Lapissa eri kohteissa vuodenvaihteessa 2006-2007 useita 10-15 hehtaarin avohakkuuta jopa 340-370 metrin korkeudessa. Aiemmin Metsähallitus määritteli tällaiset kohteet ns. korkeiksi alueiksi, sillä metsän uudistamiseen katsottiin liittyvän erityisiä riskejä. Metsähallituksen ns. korkeisiin alueisiin kuuluivat Perä-Pohjolan valtionmailla alueet, jotka sijaitsivat pohjois- ja itärinteiltään yli 280 metrin ja etelä- ja länsirinteiltään yli 330 metrin korkeudella sekä ne alempana sijaitsevat metsät, joilla katsottiin olevan lakimetsän luonne.

Nykyisin voimassa olevissa vuoden 1997 Metsähallituksen metsänhoito-ohjeissa todetaan korkeiden alueiden metsistä, että ”alueiden metsien käsittelyssä lähtökohtana on varovaisuuden periaate, riskien minimointi ja erämaisyyden elementtien säilyttäminen. Uudistushakkuissa luontaisesti syntynyt kehityskelpoinen taimiaines käytetään hyväksi. Uudistamedellytyksiä luodaan vanhoissa männiköissä kasvutilaa vapauttamalla. Näin varmistetaan, että metsä pysyy peitteellisenä myös mahdollisten epäedullisten ilmastokausien aikana.”

WWF Suomi katsoo, että metsien uudistamisen epävarmuustekijät puoltavat edelleen erityistä varovaisuutta metsätaloudellisissa toimenpiteissä Suomen oloissa korkeilla metsäalueilla. Jos hakkuuta toteutetaan, niiden tulee kohdentua ainoastaan luontaisesti taimettuviin mäntymetsiin, hakkuiden tulee olla hyvin pienialaisia ja toteutettu niin, että metsäpeite säilyy mahdollisimman yhtenäisenä. Uudistumisen epävarmuudesta johtuen tulisi korkeiden alueiden kuusimetsien hakkuista yleensä luopua.

for a living planet

Nykyinen metsälain tulkinta johtaa avohakkuiden ja istutuksen käyttöön ekologisesti herkillä ja usein monikäytön kannalta tärkeillä korkeilla metsäalueilla. WWF pitää tärkeänä, että maa- ja metsätalousministeriö kiirehtii metsälainsäädännön uudistamista siten, että Lapissa voidaan soveltaa luontaista uudistamista nykyistä joustavammin hyväksymällä hitaampi taimikon syntyminen. Myös tutkimustietoa tarvitaan lisää metsänuudistumisesta korkeilla alueilla.

Metsähallituksen tulostavoite tasapainoisemmaksi

WWF Suomi katsoo, että Metsä-Lapin valtionmetsien suojelun, monikäytön ja metsätalouden kokonaisuudesta tulisi käydä laajempaa, kansallista poliittista arvokeskustelua. Metsähallituksen talousmetsien tiukka tulostavoite rajoittaa nykyisellään merkittävästi Metsähallituksen mahdollisuutta yhteen sovittaa eri intressitahojen näkemyksiä valtionmetsien hoidossa.

Lähteet:

Hänninen, Penttilä, Punttila & Sievänen 2006. Suojelualueet ss. 16-21, teoksessa Metson jäljillä. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman tutkimusraportti.

Metsä-Lapin suojelemattomat metsäerämaat. Greenpeace, Suomen luonnonsuojeluliitto ja Luonto-Liitto. Raportti 2006.

Metsä-Lapin suojelutilanneselvitys. Metsähallitus 12.12.2006

Tekstissä esitetyt internetlinkit:

http://www.wwf.fi/tiedotus/tiedotteet/tiedotteet_2006/metsahallitus_pohjois_suomen.html

<http://www.metsa.fi/binary.aspx?Section=2755&Item=5475>

<http://www.forestinfo.fi/metsalappi/>